

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
POLSKIEGO TOWARZYSTWA GEOFIZYCZNEGO
W ROKU 2019**

Informacje ogólne

W końcu roku 2019 Polskie Towarzystwo Geofizyczne liczyło 330 członków, w tym 16 honorowych. Liczba członków w stosunku do roku 2017 zwiększyła się o 3 osoby. Odeszli na zawsze Jerzy N e u h o r n wieloletni skarbnik Zarządu Oddziału Łódzkiego. Włodzimierz S u r y j a k z Oddziału Krakowskiego, jego przewodniczący w latach 1992-1996 oraz Jan Z i e l i ń s k i – wieloletni dyrektor IMGW, nasz członek honorowy, który wspierał Towarzystwo, był jego gorącym orędownikiem i zwolennikiem współpracy z IMGW PIB.

Tab. 1 Zmiany przynależności do PTGeof. w okresie 2018- 2019

Oddział	2018	2019	Zmiana
Bałtycki	18	15	-3
FWZiPO	42	42	0
Katowicki	21	19	-2
Krakowski	48	44	-4
Lubelski	26	26	0
Łódzki	22	23	1
Pomorski	37	33	-4
Poznański	21	25	4
Warszawski	34	44	10
Wrocławski	58	59	1

Zarząd Główny

Prezes - Rajmund P r z y b y l a k, Wiceprezesa - Halina L o r e n c, Joanna W i b i g, Sekretarz Generalny - Jerzy S z k u t n i c k i, Skarbnik - Zbigniew C z e c h o w s k i, członkowie - Alfred D u b i c k i, Urszula K o s s o w s k a-C e z a k, Wojciech O ż g a, Andrzej A r a ż n y, Krystyna B r y ś, Agnieszka W y p y c h. Ponadto: *Sekretariat* - Jolanta K r u p a-M a r c h l e w s k a, Anna P o p k o w s k a. Główna księgową - Janina W a r p e c h o w s k a.

Główna Komisja Rewizyjna: Przewodnicząca: Magdalena B o g u c k a, członkowie: Krzysztof F o r t u n i a k, Renata K u ś m i e r e k - T o m a s z e w s k a, Jacek L e ś n y, Mirosław M i ę t u s.

Oddziały

Oddział Bałtycki (Gdynia): przewodniczący – Mirosław M i ę t u s, zastępca – Anna S t y s z y ń s k a, sekretarz – Janusz F i l i p i a k, skarbnik – Beata K o w a l s k a, członek zarządu – Marzenna S z t o b r y n.

Komisja Rewizyjna: przewodniczący – Grzegorz K r u s z e w s k i, członkowie – Michał M a r o s z, Elżbieta Ł y s i a k - P a s t u s z a k

Oddział Katowicki: przewodnicząca – Ewa Ł u p i k a s z a, zastępca – Tadeusz M a g i e r a, sekretarz – Dariusz I g n a t i u k, skarbnik – Leszek O ś r ó d k a.

Komisja Rewizyjna: przewodniczący – Damian A b s a l o n, członkowie – Janina F u d a ł a, Małgorzata W y s o c k a.

Oddział Krakowski: przewodnicząca – Danuta L i m a n ó w k a, zastępca – Piotr

S t r u z i k, sekretarz – Marta M i z e r a, skarbnik – Robert P y r c, członkowie zarządu – Michał K a s i n a, Leszek K o w a n e t z, Wanda W i l c z y ń s k a - M i c h a l i k.

Komisja Rewizyjna: przewodnicząca – Elżbieta C e b u l a k, członkowie – Janina T r e - p i ń s k a, Zbigniew U s t r n u l.

Oddział Lubelski: przewodniczący – Krzysztof B a r t o s z e k, zastępca – Sylwester W e r e s k i, sekretarz – Agnieszka K r z y ż e w s k a, skarbnik – Anna B i l i k, członek zarządu – Sławomir G a w e ł.

Komisja Rewizyjna: przewodniczący – Marcin S i ł u c h; członkowie – Jerzy K o z y r a, Bogusław Michał K a s z e w s k i.

Oddział Łódzki: przewodnicząca – Joanna W i b i g, zastępca – Mariusz S i e d l e c k i, sekretarz – Agnieszka P o d s t a w c z y ń s k a, skarbnik – Włodzimierz P a w l a k, członek zarządu – Jan D e g i r m e n d ż i ć.

Komisja Rewizyjna: przewodnicząca – Iwona G a j d a - P i j a n o w s k a; członkowie – Piotr P i o t r o w s k i.

Oddział Pomorski (Toruń): przewodniczący – Andrzej A r a ź n y, zastępca – Bogdan B ą k, sekretarz – Tymoteusz B o l e w s k i, skarbnik – Tomasz S t r z y ż e w s k i / Aleksandra

P o s p i e s z y ń s k a, członkowie zarządu – Renata K u ś m i e r e k - T o m a s z e w s k a, Leszek Ł a b ę d z k i, Rajmund P r z y b y l a k.

Komisja Rewizyjna: przewodniczący – Jerzy P e s z e k, członkowie – Rajmund S k o w - r o n, Przemysław W y s z y ń s k i.

Oddział Poznański: przewodniczący – Jacek L e ś n y, sekretarz – Bogdan C h o j n i c k i, Skarbnik – Ryszard S z i w a, członkowie zarządu – Sadżide M u r a t - B ł a ż e j e w s k a, Bogumił N o w a k.

Komisja Rewizyjna: przewodniczący – Wojciech C z a r n e c k i, członek – Romana K o c z o r o w s k a.

Oddział Warszawski: przewodnicząca – Halina L o r e n c, zastępca – Wojciech O ż g a,

sekretarz – Marianna S a s i m, skarbnik – Krystyna K o n c a - K ę d z i e r s k a, członkowie zarządu – Urszula K o s s o w s k a - C e z a k, Ryszard B a l c e r.

Komisja Rewizyjna: przewodniczący – Michał C e r a n, członkowie – Krystyna P i a n k o - K l u c z y ń s k a, Katarzyna R o z b i c k a.

Oddział Wrocławski: przewodnicząca – Krystyna B r y ś, zastępca – Piotr R o p u - s z y ń s k i, sekretarz – Radosław S t o d o l a k, skarbnik – Barbara W i l k - S t a w a r z, członkowie zarządu – Wojciech J a k u b o w s k i, Joanna K a j e w s k a - S z k u d l a r e k, Olga S z a r s k a.

Komisja Rewizyjna: przewodniczący – Aleksander C i o k, członkowie – Włodzimierz

C z a m a r a, Marcin W d o w i k o w s k i.

Oddział Fizyki Wnętrza Ziemi i Przestrzeni Okołoziemskiej: przewodnicząca – Anna O d z i m e k, zastępca – Zbigniew C z e c h o w s k i, sekretarz – Marek K u b i c k i, skarbnik – Beata D z i a k - J a n k o w s k a, członkowie zarządu: Waldemar J ó ź w i a k , Sławomir M a j.

Komisja Rewizyjna: przewodniczący – Ryszard B a l c e r, członkowie – Zbigniew K ł o s, Krzysztof T e i s s e y r e.

Sekcja Meteorologii: przewodnicząca - Joanna Wibig.

Podstawowe formy działania

Działalność Polskiego Towarzystwa Geofizycznego w roku 2019 była realizowana zgodnie ze statutem, wskazaniami Walnego Zgromadzenia 2017 oraz szczegółowymi ustaleniami Zarządu Głównego i jego Prezydium. Działalność Towarzystwa była skierowana na upowszechnianie wiedzy, publikacje, szkolenie, współpracę z instytucjami naukowymi i uczelniami, szkołami oraz samorządami.

Organ Towarzystwa - kwartalnik *Przegląd Geofizyczny*

Przegląd Geofizyczny od 71 lat pozostaje organem Towarzystwa. Pomimo różnych przeszkód, przemian organizacyjnych, transformacji ustrojowej, trudności finansowych jest niezmiennie oddawany do rąk czytelników. Należy to zawdzięczać społecznemu oddaniu naszych koleżanek i kolegów. Poszukiwano możliwości zwiększenia oddziaływania i popularności czasopisma, które pozostaje w bazie *POL-index* i *Scopus*, Zakupiono indeksy DOI oraz system antyplagiatowy, śledzono proces reorganizacji czasopism przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW). Jak do tej pory zanikła możliwość dofinansowywania czasopism przez MNiSW. Jest to troska całego naukowego ruchu społecznego co zostało wyrażone w petycji grupy towarzystw, w czym nasze Towarzystwo również uczestniczyło. Zeszyty czasopisma ukazywały się regularnie. W zeszycie 1 - 2 *Przeglądu Geofizycznego* opublikowano 3 artykuły w języku angielskim, które ukazały się w wersji internetowej.

Przegląd Geofizyczny ukazuje się już kolejny rok w wersji internetowej i tradycyjnej. Wersję tradycyjną wydajemy bez dofinansowania Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Postanowiono, że wersję papierową (dopóki jesteśmy w stanie wydawać) przekazujemy do bibliotek, na wymianę międzynarodową oraz na żądanie ograniczonej liczby członków, a wersję internetową przesyłamy w postaci *pdf* do przewodniczących oddziałów, którzy ją rozsyłają na żądanie członkom oddziału. Kilkanaście egzemplarzy przeznaczone są do wolnej sprzedaży przez *Ruch*, *Kolporter* i *Garmond*. Wprowadzono na stronę internetową Towarzystwa kolejne zeszyty historyczne. Obecnie na stronie znajdują się zeszyty od 1991 roku.

W ciągu roku pojawiły się kolejne problemy organizacyjne naszego kwartalnika. Z powodu zwiększonych obowiązków służbowych, obecny sekretarz redakcji R. Stepnowski musiał zrezygnować z części obowiązków. W związku z tym część jego obowiązków przejął Krzysztof Bartoszek z Oddziału Lubelskiego. Zostały również wprowadzone zmiany zakresu obowiązków redaktorów tematycznych. Dokładniejsze informacje wydawnicze przekaże Redaktor Naczelny Z. Czechowski.

W roku 2019 wydawanie *Przeglądu Geofizycznego* zapewniały następujące zespoły:

Rada Redakcyjna: Marek G r a d – przewodniczący, członkowie - Kazimierz A d a m o w s k i Wojciech G r a b o w s k i, Jerzy J a w o r s k i, Andrzej K i j k o, Witold K r a j e w s k i, Jacek M a j o r o w i c z, Przemysław Ł a g o d z k i, Maciej S a d o w s k i.

Komitet Redakcyjny: Zbigniew C z e c h o w s k i – redaktor naczelny i red. statystyczny, Joanna W i b i g – zastępca. Redaktorzy tematyczni: Artur M a g n u s z e w s k i – hydrologia, Barbara P o p i e l a w s k a – przestrzeń okołozemska, Piotr Ś r o d a – wewnątrz Ziemi, Janina T r e p i ń s k a – klimatologia, Joanna W i b i g – meteorologia, Rafał S t e p n o w s k i – redaktor językowy, sekretarz redakcji.

Sytuacja materialna PTGeof.

W ubiegłym roku uzyskaliśmy większe niż w latach ubiegłych dofinansowanie z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na publikowanie *Przeglądu Geofizycznego* w wersji internetowej i na wprowadzanie na stronę internetową zeszytów historycznych, na program antyplagiatowy i na zakup numerów DOI. Nie otrzymujemy natomiast dofinansowania na wydawanie *Przeglądu Geofizycznego* w wersji papierowej. W dalszym ciągu w wielu oddziałach budzą niepokój zaległości w opłatach składek członkowskich. Zważywszy na trudną sytuację, Zarząd Główny prosi zarządy oddziałów o apel do członków Towarzystwa aby zwiększyć regularność składek. Wobec rodzących się pytań dotyczących ceny *Przeglądu* wydawanego i wykorzystywanego w wersji internetowej wyjaśniamy, że przygotowanie czasopisma do publikacji elektronicznej wymaga znacznych środków finansowych.

Zarząd Główny zachęca do podejmowania prac naukowych i ekspertyz na zlecenie innych instytucji.

Szczegółowe sprawozdanie finansowe przedstawi Główna Księgowa J. Warpechowska.

Działalność Zarządu Głównego i Oddziałów

Zarząd Główny

Zorganizowano zebranie plenarne Zarządu Głównego z udziałem przewodniczących oddziałów, komisji rewizyjnej, Przewodniczącego Rady Redakcyjnej i Komitetu Redakcyjnego *Przeglądu Geofizycznego*. Zebranie odbyło się 20 lutego 2019. Przedstawiono sprawozdanie z działalności w roku 2018 i plany pracy na rok 2019.

Odbyły się również 4 zebrania Prezydium 23 maja, 7 czerwca, 5. września i 7 grudnia 2019. Zebrania poświęcono bieżącej działalności Towarzystwa i dalszym zamierzeniom. Główna tematyka zebrań i podjęte decyzje są przedstawione w protokołach zamieszczonych na stronie internetowej, a ich skróty zamieszczamy poniżej.

Upowszechnianie nauki

Ustalano zakres i szczegóły organizacyjne konferencji Oddziału Warszawskiego w 2019 roku pt. *Współczesne problemy klimatu Polski* oraz sposób i zakres publikacji wygłoszonych referatów. Konferencja była bardzo dobrze zorganizowana i dostarczyła interesujący materiał naukowy przeznaczony do publikacji. Przyjęto również, że należy dokładniej ustalać kwoty wpisowego aby nie stwarzać problemów finansowych organizatorom.

Działalność wydawnicza

Przegląd Geofizyczny w roku 2019 ukazywał się regularnie w zwiększonej objętości. Komitet Redakcyjny i Przewodniczący Rady Redakcyjnej zasłużyli na wdzięczność i podziękowania za utrzymanie ciągłości wydawniczej i wprowadzenie pomyślnych zmian organizacyjnych.

Prace redakcyjne kroniki Ryszarda Girgusia pt. *Wyjątki ze źródeł historycznych o nadzwyczajnych zjawiskach hydrologiczno – meteorologicznych na ziemiach polskich w latach 1601 do 1920* są zaawansowane. Podstawowy materiał został przekazany do prac redakcyjnych w IMGW-PIB. Przygotowywany jest indeks nazw geograficznych oraz uporządkowanie i poprawne przytoczenie źródeł historycznych. Zamierzamy wydać kronikę do końca 2020 roku i poświęcić ją 100-leciu IMGW-PIB. Publikacja będzie kontynuacją dzieła pod tym samym tytułem, obejmującego okres od X do XVI wieku, której autorami byli Ryszard G i r g u ś i Witold S t r u p c z e w s k i. Pozostaje do decyzji wykonanie kopii pierwszej części, której nakład jest wyczerpany, a ciągle cieszy się wielkim zainteresowaniem. Przedmowę do kroniki napisze Rajmund Przybylak, a redakcję naukową prowadzą H. Lorenc i U. Kossowska-Cezak i J. Szkutnicki. Zarząd Główny liczy na uzgodnioną współpracę z IMGW-PIB odnośnie do wydania kroniki, której redaktorem technicznym będzie R. Stepnowski.

Dużo uwagi poświęcono wydaniu monografii podsumowującej konferencję Oddziału Warszawskiego

Inne rodzaje działalności Zarządu Głównego

Najistotniejsze sprawy omawiane na zebraniach Prezydium

- Podtrzymywana jest ciągle propozycja aby zaktywizować działalność PTGeof. w północno-zachodniej części Polski.

-W dniach 24-29 06. odbyły się *II Warsztaty Geofizyczne* zorganizowane przez J. Wibig w Karpaczu pt. *Zastosowanie programowania R w klimatologii*. Zakończyły się one sukcesem. Wzięło w nich udział 30 słuchaczy. Jest nadzieja, że warsztaty staną się cykliczną szkołą. Jest już inicjatywa organizacji warsztatów 2020.

-Brano udział w redagowaniu publikacji podsumowującej Kongres zorganizowany przez Radę Towarzystw Naukowych pt. *Rola Towarzystw Naukowych w rozwoju świadomości obywatelskiej i kulturowej*.

-Uczestniczono w konferencji zorganizowanej przez Radę Towarzystw Naukowych PAN pt. *Przyszłość towarzystw naukowych w świetle postanowień ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*. Złożono propozycję memorandum do władz oraz wystosowano petycję o uporządkowanie dofinansowywania czasopism naukowych.

-Przygotowano wnioski o dofinansowanie MNiSW konferencji Oddziału Wrocławskiego i Oddziału Pomorskiego oraz kroniki R. Girgusia.

Oddziały PTGeof.

Oddział Bałtycki

Informacje ogólne

Stan osobowy Oddziału Bałtyckiego wynosi 15 członków i w dalszym ciągu zmniejsza się, głównie wskutek braku kontaktów z osobami, które zakończyły działalność zawodową, zmieniły miejsce zatrudnienia, bądź w efekcie dezintegracji zespołu z Uniwersytetu Morskiego w Gdyni.

Upowszechnianie nauki, spotkania naukowe i organizacyjne

W ramach działalności naukowej i popularyzacji wiedzy Oddział zorganizował seminarium naukowe nawiązujące do tematyki Światowego Dnia Meteorologii *Słońce, Ziemia i pogoda* podczas którego wygłoszono referat:

- Dawid Biernacki - *Zmiana klimatu a miasta – Miejski Plan Adaptacyjny dla Gdańska*.

Publikacje

Udział we wspólnej publikacji przeglądowej w języku polskim i angielskim:

- Przybylak R., Arażny A., Miętus M., Migąła K., Niedźwiedz T., Rachlewicz G., Siwek K., Ustrnul Z. 2019. *Polskie badania polarne z zakresu meteorologii i klimatologii*. Przegląd Geofizyczny., 64 z.1-2, DOI: 10.32045/PG-2019-001.

Inne rodzaje działalności

Członkowie Oddziału wzięli czynny udział w roli wykładowców w kolejnej edycji warsztatów *Zastosowanie programowania R w klimatologii*, które odbyły się w Karpaczu.

Oddział w okresie sprawozdawczym współpracował z innymi towarzystwami naukowymi, jak Gdańskie Towarzystwo Naukowe, Polskie Towarzystwo Geograficzne, Sekcja Fizyki Morza Komitetu Badań Morza PAN oraz Polskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk o Ziemi. Oddział współuczestniczył w organizacji kilku spotkań naukowych o tematyce ogólnie geograficznej i podróżniczej. Nadal rozwijano współpracę z popularnonaukowym portalem *naukaoklimacie.pl*.

Oddział Katowicki

Informacje ogólne

Oddział liczy 19 członków. Składki wpłacane są bezpośrednio na konto PTGeof.

Upowszechnianie nauki, spotkania naukowe i organizacyjne

Zorganizowane 2 seminaria naukowe, na których wygłoszono referaty:

- Agnieszka Braclawska - *Pasywny eksperyment sejsmiczny AlpArray-PACASE*;
- Mariola Jabłońska – *Referat poświęcony Uniwersyteckiemu Laboratorium Kontroli Atmosfery (ULKA)*.

Publikacje

Członkowie Oddziału opublikowali 16 artykułów w języku angielskim o różnorodnej problematyce w renomowanych czasopismach znajdujących się na liście czasopism punktowanych MNiSW m.in. jeden artykuł w języku polskim i angielskim w *Przeglądzie Geofizycznym*:

- Niedźwiedz T., Łupikasa E., 2019. *Cyrkulacja atmosferyczna w badaniach polskich klimatologów. Przegląd Geofizyczny z. 1-2.*

Inne rodzaje działalności

Członkowie Oddziału współpracują z następującymi instytucjami badawczymi i uczelniami:

- W ramach projektu INTERREG Central Europe *Ujednolicone podejście do systemu zarządzania zanieczyszczeniem powietrza dla funkcjonalnych obszarów miejskich w regionie TRITIA*, z Uniwersytetem Technicznym VSB w Ostrawie (Czechy) ACCENDO - Centrum Nauki i Badań (Czechy) , Uniwersytetem w Żylinie (Słowacja), Głównym Instytutem Górnictwa w Katowicach , Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej-PIB, Europejskim Ugrupowaniem Współpracy Terytorialnej TRITIA (Czechy, Polska, Słowacja).

oraz z:

- Czech Association of Geophysicists (CAAG) Institute of Geonics Prof. RNDr, Zdenek Kalab oraz dr Marketa Lednicka);
- Czech Academy of Sciences, Ostrava - Poruba, Czech Republic, temat: *Natural radioactivity of rocks in Jeronym Mine, Czech Republic.*
- Kopalnię Jeronym uznaną jako Obiekt Dziedzictwa Narodowego Czeskiej Republiki. Jest to kopalnia średniowieczna, zabytkowa, a obecnie trwające tam badania geologiczno-geofizyczne, w tym także pomiary aktywności promieniotwórczej skał, mają na celu bezpieczne udostępnienie tego obiektu dla celów turystycznych.

Członkowie Oddziału uczestniczyli w 12 konferencjach naukowych w tym w konferencji Oddziału Warszawskiego PTGeof. gdzie wygłoszono referat:

- Niedźwiedź T., Łupikasza E., 2019, *Współczesne problemy klimatu Polski*

oraz przedstawiono poster:

- Niedźwiedź T., Łupikasza E., *Zimowe inwersje temperatury powietrza w Sosnowcu.*

Oddział Krakowski

Informacje ogólne

Liczba członków 44 w tym 5 honorowych. Dwie osoby zgłosiły rezygnację z członkostwa po przejściu na emeryturę i zmianę miejsca zamieszkania, Składki opłaca 50% członków. 14 członków należy Sekcji Meteorologii. Członkowie reprezentują ośrodki naukowe: IMGW-PIB, Uniwersytet Rolniczy, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Pedagogiczny, Uniwersytet Śląski, PAN.

Upowszechnianie nauki, spotkania naukowe i organizacyjne

1. Zorganizowano seminaria wraz z Oddziałem IMGW-PIB ramach obchodów Światowego Dnia Meteorologii pod hasłem *Słońce, Ziemia i pogoda* i Światowego Dnia Wody *Nie zostawiając nikogo za sobą*, na którym wygłoszono referaty:

- Dorota Matuszko - *Słońce dobra czy złe;*

- Piotr Struzik - *Promieniowanie słoneczne na obszarze Polski – analiza danych satelitarnych 2002-2018;*

- Tomasz Walczykiewicz, Magdalena Skonieczna - *Uniwersalizm hasła Światowego Dnia Wody 2019.*

2. Z Instytutem Geografii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie zorganizowano zajęcia połączone ze zwiedzaniem Centrum Edukacji Przyrodniczej – jednostki muzealno-dydaktycznej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jedną z części ekspozycji w Centrum jest wystawa pt. *Ewolucja Ziemi i życia*, w ramach której są prezentowane bloki tematyczne poświęcone, między innymi, takim zagadnieniom jak systematyka zwierząt, biogeografia, ewolucjonizm, etologia, antropologia, mineralogia, sedimentologia, paleontologia i procesy geologiczne. Do stałej części ekspozycji należy także blok astronomiczny i rekonstrukcja XIX-wiecznego gabinetu przyrodniczego oraz insektarium.

Uczestniczono w konferencji Oddziału Warszawskiego *Współczesne problemy klimatu Polski* gdzie wygłoszono referaty:

- Urszula Kossowska-Cezak, Robert Twardosz – *Anomalie termiczne o dużym zasięgu przestrzennym w Europie 1951-2018*

- Dorota Matuszko, Krzysztof Bartoszek, Jakub Soroka, Stanisław Węglarczyk – *Zmienność i różnicowanie usłonecznienia w Polsce w latach 1871-2018 na podstawie danych naziemnych i satelitarnych;*

- Małgorzata Kępińska-Kasprzak, Piotr Struzik., - *Reakcja roślin dziko rosnących na obserwowane ocieplenie klimatu*;

- Piotr Struzik, Małgorzata Kępińska-Kasprzak, Danuta Limanówka, Monika Pajek – *Promieniowanie słoneczne na obszarze Polski w świetle danych satelitarnych 2004-2018*;

- Robert Twardosz, Piotr Wałach – *Długotrwała dodatnia anomalia temperatury powietrza w 2018 roku w Polsce i jej przyczyny cyrkulacyjne*.

Uczestniczono w II Ogólnopolskiej Konferencji *Osuwisko* gdzie wygłoszono referat:

- Robert Pyrc, I. Laskowicz., T. Wojciechowski.: *Określenie wielkości progów opadowych, które były czynnikiem sprawczym uruchomienia się osuwiska w roku 2010*.

Członkowie PTGeof. uczestniczyli w kursach i konferencjach również jako wykładowcy w zakresie opracowywania i wdrażania produktów satelitarnych.

Publikacje

- Chrustek P., Pyrc R., 2019, *Tatrzańska Stacja Gąsienicowa. Obserwator – Gazeta Obserwatora IMGW*;

- Gębica P., Starkel L., Cebulak E., Limanówka D., Pyrc R., Hajder M., Kolusz J., 2019, *Ulewy i powodzie opadowe w województwie podkarpackim - studia przebiegu, skutków i przeciwdziałania*, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów;

- Kępińska-Kasprzak M., Struzik P., 2019: *Agrometeorological service provided by Institute of Meteorology and Water Management – National Research Institute, Biological Rhythm Research*, DOI: 10.1080/09291016.2018.1518874 ;

- Struzik P., Kępińska-Kasprzak M., Limanówka D., Pajek M., 2019, *Promieniowanie słoneczne na obszarze Polski w świetle danych satelitarnych 2004-2018*, Monografie IMGW-PIB *Współczesne problemy klimatu Polski* pod red. L. Chojnackiej-Oźgi i H. Lorenc, Warszawa;

- Kossowska-Cezak U., Twardosz R. – *Anomalie termiczne o dużym zasięgu przestrzennym w Europie 1951-2018* Monografie IMGW-PIB *Współczesne problemy klimatu Polski*; pod red. L. Chojnackiej Oźgi i H. Lorenc. Warszawa;

- Kępińska-Kasprzak M., Struzik P., - *Reakcja roślin dziko rosnących na obserwowane ocieplenie klimatu*; Monografie IMGW-PIB *Współczesne problemy klimatu Polski*; pod red. L. Chojnackiej Oźgi i H. Lorenc., Warszawa;

- Matuszko D., Bartoszek K., Soroka J., Węglarczyk S. – *Zmienność i zróżnicowanie usłonecznienia w Polsce w latach 1971-2018 na podstawie danych naziemnych i satelitarnych*, Monografie IMGW-PIB *Współczesne problemy klimatu Polski* pod red. L. Chojnackiej Oźgi i H. Lorenc, Warszawa.

Inne rodzaje działalności

Utrzymywano stronę internetową www.ptgeof.pl. Udzielano wywiadów w środkach masowego przekazu. Prowadzono konsultacje z władzami lokalnymi Rzeszowa, Ropczyc, i Sędziszowa dotyczących zmian klimatu i zagrożeń lokalnych w wyniku groźnych zjawisk przyrodniczych. Członkowie brali udział XVII Festiwalu Zdrowia w Busku Zdroju. W ramach działalności popularyzatorskiej członkowie Towarzystwa udzielali wywiadów w prasie i konsultacji w zakresie nauk geofizycznych, często dla młodzieży szkół średnich. Prowadzono na Uniwersytecie Jagiellońskim i Pedagogicznym w Krakowie spotkania dotyczące możliwości przystąpienia do Towarzystwa. Uczestniczono w spotkaniach z przedstawicielami Zarządzania Kryzysowego. Uczestniczono w Forum Zdrowia z okazji Światowego Dnia Zdrowia zorganizowanego przez zarząd powiatu Busko Zdrój. Oprowadzano wycieczki, przybyłe do Instytutu, odwiedzając między innymi stację odbioru i przetwarzania danych satelitarnych.

Oddział Lubelski

Informacje ogólne

Oddział liczy 26 członków, w tym jeden honorowy (prof. dr hab. Wojciech Warakomski). Składki członkowskie wpływały z umiarkowaną regularnością (około 40%).

Upowszechnianie nauki, spotkania naukowe i organizacyjne

Odbyło się 5 seminariów naukowych, w tym 1 wspólnie z Oddziałem Lubelskim Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Na seminariach wygłoszono referaty:

- Krzysztof Bartoszek - *Charakterystyka termiczna oraz synoptyczne uwarunkowania napływu mas powietrznych nad Lubelszczyznę*;
- Bogusław M. Kaszewski, Marian Harasimiuk - *Zmiany klimatu i ich skutki*. Odczyt wspólny z Oddziałem Lubelskim Polskiego Towarzystwa Geograficznego;
- Maciej Mendecki - *Geofizyczne rozpoznanie zasięgu porwaka jurajskiego w rejonie rezerwatu Kry Jurajskiej, gmina Łuków*;
- Kamil Misztal (student 3 roku Geoinformatyki UMCS) - *Analiza przestrzenna wyladowań atmosferycznych nad województwem Lubelskim w 2018 roku przy użyciu narzędzi GIS*;
- Kamil Kultys, Jagoda Ziewiec i Klaudia Młodawska (studenci I roku II stopnia geografii UMCS) - *Termiczny efekt niedzieli w Lublinie (2006-2015)*.

W roku 2019 członkowie Oddziału czynnie uczestniczyli w konferencjach naukowych, seminariach, zjazdach, sesjach i warsztatach, na których byli autorami lub współautorami referatów i posterów w tym:

- *Współczesne problemy klimatu Polski*", PTGeof.-IMGW, Warszawa gdzie wygłoszono referat:

- Dorota Matuszko, Krzysztof Bartoszek, Jakub Soroka, Stanisław Węglarczyk – *Zmienność i zróżnicowanie usłonecznienia w Polsce w latach 1971-2018 na podstawie danych naziemnych i satelitarnych*;

- Agnieszka Krzyżewska – *Porównanie warunków meteorologicznych podczas dwóch najsilniejszych fal upałów w Polsce 1994 i 2015*.

Uczestniczono w warsztatach geofizycznych *Zastosowanie Programowania R w klimatologii* II Warsztaty Geofizyczne, Karpacz oraz w 11 konferencjach krajowych i zagranicznych.

Publikacje

W roku 2019 r. ukazało się kilkanaście publikacji członków Oddziału PTGeof., wśród których kilka zostało opublikowanych w czasopiśmie indeksowanym JCR. Oraz z afiliacją PTGeof:

-Matuszko D., Bartoszek K., Soroka J., Węglarczyk S., 2019: *Zmienność i zróżnicowanie usłonecznienia w Polsce w latach 1971-2018, na podstawie danych naziemnych i satelitarnych, Współczesne problemy klimatu Polski*, pod red. L. Chojnackiej- Ożgi i H. Lorenc;

-Krzyżewska A., 2019: *Porównanie warunków meteorologicznych podczas dwóch najsilniejszych fal upałów w Polsce: 1994 i 2015*, Monografie IMGW-PIB, *Współczesne problemy klimatu Polski*, pod red. L. Chojnackiej- Ożgi i H. Lorenc.

Inne rodzaje działalności

Oddział współpracuje z instytucjami naukowymi, dydaktycznymi i samorządowymi (m.in. z Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie oraz z Centralnym Ośrodkiem Badań Odmian Roślin Uprawnych w Nowej Słupi). Z okazji Dnia Wody i Dnia Meteorologii zorganizowano spotkania z młodzieżą. Rozpowszechniane są informacje przyrodnicze w internecie. Udzielano wywiadów w telewizji i radiu dotyczących stanu atmosfery, stosunków wodnych i suszy glebowej.

Oddział Łódzki

Informacje ogólne

Aktualna liczba członków Oddziału wynosi 23 osoby.

Upowszechnianie nauki, spotkania naukowe i organizacyjne

Zorganizowano 2 spotkania naukowe, na których omawiano bieżące sprawy Towarzystwa oraz wygłoszono referaty:

- Adam Skomorowski – *Mgły na stacjach lotniskowych w Europie*;
- Szymon Wilk - *Miejska wyspa ciepła w Łodzi*.

Z okazji Światowego Dnia Meteorologii ogłoszono referat:

Mariusz Siedlecki - *Zmiany i zmienność klimatu – przyczyny, obserwacje, skutki*
oraz prezentację:

Wiktor Piech – *Relacja z międzynarodowych zawodów łazików marsjańskich na pustyni Utah w Stanach Zjednoczonych*.

Publikacje

K. Fortuniak, 2019, - *Badania klimatu miast w Polsce*, Przegląd Geofizyczny z. 1-2 (w języku polskim i angielskim)

Inne rodzaje działalności

Popularyzowano problemy geofizyczne, szczególnie wśród młodzieży akademickiej. Oddział w 2014 r. objął patronatem działalność Studenckiego Koła Naukowego Geomonitoringu (SKNG). Rozstrzygnięto konkurs fotograficzny pt. *Chmury w obiektywie*. W obchodach Światowego Dnia Meteorologii licznie uczestniczyła młodzież ze szkół średnich oraz studenci. Uczestniczono w organizowanym przez łódzkie środowisko naukowe kolejnej edycji *Festiwalu Nauki, Techniki i Sztuki*, na którym ogłoszono prelekcje oraz pomagano studentom SKNG w przygotowaniu konkursów i quizów dla młodzieży.

Oddział Pomorski

Informacje ogólne

Oddział liczy 33 członków (stan liczebny członków Oddziału zmniejszył się o 4 osoby), w tym jeden członek honorowy prof. dr hab. Gabriel Wójcik. Członkowie Oddziału zamieszkują na obszarze czterech województw: kujawsko-pomorskiego, mazowieckiego, warmińsko-mazurskiego, wielkopolskiego i dolnośląskiego. Jeden z członków pracuje i mieszka w Londynie (Z. Vizi). Składki członkowskie i prenumeratę opłaciło 20 członków (61%).

Upowszechnianie nauki, spotkania naukowe i organizacyjne

Zorganizowano seminaria naukowe.

Z okazji *Dnia Atmosfery* ogłoszono dwa wykłady popularno-naukowe dla młodzieży:

- Andrzej Araźny - *Bioklimatologia – jak pogoda wpływa na nasze samopoczucie*;
- Joanna Uscka-Kowalkowska - *Czy miasto zmienia klimat*.

Przy tej okazji przeprowadzono również warsztaty z prognozowania pogody (prowadząca Aleksandra Pospieszńska) oraz zaprezentowano działalność naukową i dydaktyczną Obserwatorium Meteorologicznego UMK (prowadząca Patrycja Ulandowska-Monarcha).

Inne seminaria naukowe:

- Bogdan Bąk, Katarzyna Kubiak-Wójcicka - *Susze meteorologiczne i hydrologiczne w dorzeczu Wisły w latach 1981-2010*;

- Andrzej Arażny, Rajmund Przybylak, Przemysław Wyszyński - *Klimat i jego bodźcowość w rejonie fiordu Hornsund (Spitsbergen, Arktyka)* ;

- Ewa Kanecka-Geszke, Wiesława Kasperska-Wołowicz - *mSystem wspomagania decyzji jako narzędzie efektywnego wykorzystania wody do nawodnień w regionie kujawsko-pomorskim – projekt OPERA*.

Członkowie Oddziału uczestniczyli w 7 konferencjach krajowych i 2 międzynarodowych.

Publikacje

Członkowie Oddziału byli autorami 12 publikacji w języku angielskim w renomowanych czasopismach, które znajdują się w bazie JCR oraz przeglądowego artykułu w języku polskim i angielskim z afiliacją PTGeof.

- Przybylak R., Arażny A., Miętus M., Migała K., Niedźwiedź T., Rachlewicz G., Siwek K., Ustrnul Z. 2019. *Polskie badania polarne z zakresu meteorologii i klimatologii*. Przegląd Geofizyczny.,z.1-2, DOI: 10.32045/PG-2019-001.

Inne rodzaje działalności

Oddział prowadzi stronę internetową <https://www.geo.umk.pl/nauka/organizacje-naukowe/ptgeofiz/>. Udzielano wywiadów w radiu i telewizji oraz prasie. Uczestniczono w Toruńskim Festiwalu Nauki i Sztuki oraz Olsztyńskich Dniach Nauki i Sztuki, Na stronie internetowej prezentowane są pomiary meteorologiczne z Obserwatorium Meteorologicznego Katedry Meteorologii i Klimatologii UMK <http://www.home.umk.pl/~vaisala>. Wykonywane są krótko i średnioterminowe prognozy pogody w Toruniu i Bydgoszczy – zamieszczane w Gazecie Pomorskiej, Gazecie Wyborczej i nadawane w Polskim Radiu Pomorza i Kujaw.

Oddział Poznański

Informacje ogólne:

Liczba członków zwyczajnych na dzień 31.12.2019 r. wynosi 25 osób. W minionym roku liczba członków zwiększyła się o 4 osoby. Składki opłaciło około 50% członków.

Upowszechnianie nauki, spotkania naukowe i organizacyjne

W okresie sprawozdawczym Oddział zorganizował 2 seminaria naukowe, na których przedstawiono referaty:

Jerzy Jańczak - *Limnologia – zagadnienia wybrane*;

Bogumił Nowak - *Naturalne i antropogeniczne uwarunkowania zaniku jezior w rejonie Powiżskiego Parku Krajobrazowego*.

Oddział Warszawski

Oddział liczy 44 członków, w tym 3 honorowych. W roku 2019 Oddział powiększył się o 5 nowych członków. Składki opłaciło 7 członków w tym 5 za rok 2019. W pracę Zarządu Oddziału zaangażowali się wszyscy jego członkowie.

Upowszechnianie nauki, spotkania naukowe i organizacyjne

Zorganizowano Ogólnopolską Konferencję Naukową 6-7 czerwca 2019:

- *Współczesne problemy klimatu Polski*,

na której członkowie Oddziału wygłosili referaty:

- Urszula Kossowska-Cezak, Robert Twardosz – *Anomalie termiczne o dużym zasięgu przestrzennym w Europie (1851- 2018)*;

- Krystyna Konca-Kędzierska – *Ocena odtworzenia pól opadu w modelach klimatycznych z projektu EURO-CORDEX dla obszaru Polski*;

- Longina Chojnacka-Ożga, Wojciech Ożga – *Przyczyny i skutki strat w lasach północnej Polski w dniach 11-12 sierpnia 2017 roku*;

- Tomasz Rozbicki, Katarzyna Rozbicka, Grzegorz Majewski – *Predykcja zmian częstości występowania wybranych bodźców termicznych w wyniku spodziewanych zmian klimatycznych*.

W Konferencji wzięło udział ponad 80 osób reprezentujących 14 ośrodków akademickich, 6 instytutów badawczych oraz 2 stowarzyszenia i fundację.

Zorganizowano seminarium, na którym przedstawiono referat:

- Urszula Kossowska-Cezak - *Anomalie termiczne w Europie*

Odbyły się spotkania Komitetu Organizacyjnego konferencji Oddziału.

Publikacje

Współczesne problemy klimatu Polski, Seria Publikacji Naukowo Badawczych IMGW-PIB, 2019, pod redakcją: Chojnacka-Ożga L., Lorenc H.

gdzie ukazały się referaty:

Kossowska-Cezak U., Twardosz R. – *Anomalie termiczne o dużym zasięgu przestrzennym w Europie (1851- 2018)*;

- Konca-Kędzierska K. – *Ocena odtworzenia pól opadu w modelach klimatycznych z projektu EURO-CORDEX dla obszaru Polski*;

- Chojnacka-Ożga L. Ożga W. – *Przyczyny i skutki strat w lasach północnej Polski w dniach 11-12 sierpnia 2017 roku*;

- Rozbicki T., Rozbicka K., Majewski G. – *Predykcja zmian częstości występowania wybranych bodźców termicznych w wyniku spodziewanych zmian klimatycznych*.

Redagowano i przygotowano do druku kronikę R. Girgusia pod redakcją: U. Kossowska-Cezak, H. Lorenc, J. Szkutnicki, R. Stepnowski.- *Wyjątki ze źródeł historycznych o nadzwyczajnych zjawiskach hydrologiczno-meteorologicznych na ziemiach polskich w latach 1601 do 1920*.

Inne rodzaje działalności

Opiekowano się (U. Kossowska-Cezak) grobami znanych geografów i klimatologów: Antoniego Magiera, Władysława Gorczyńskiego, Romualda Mereckiego, Wacława Wiszniewskiego, spoczywających na warszawskich Powązkach.

Oddział Wrocławski

Oddział liczy 59 członków w tym 4 członków honorowych. Członkowie Oddziału w większości pochodzą z czterech instytucji naukowych: Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, Uniwersytetu Wrocławskiego, Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu oraz z Państwowego Instytutu Geologicznego.

Upowszechnianie nauki, spotkania naukowe i organizacyjne

Zorganizowano seminaria naukowe, na których wygłoszono referaty:

- Paweł Rudawy - *Wpływ zjawisk astrofizycznych na klimat Ziemi* (z okazji Światowego Dnia Meteorologii i Światowego Dnia Wody);

- Łukasz Gruss – *Aktualne problemy funkcjonowania małych cieków w zlewniach użytkowanych rolniczo*;

- Paweł Rudawy – *Wpływ zjawisk astrofizycznych na klimat Ziemi*;

- Szymon Kostka – *Nowe odkrycia w Jaskini Niedźwiedziej*;
- Aureliusz Mikłaszewski – *Szczyt klimatyczny COP 24 w Katowicach*;
- Krzysztof Migala, Piotr Owczarek – *Wpływ czynników abiotycznych na współczesne funkcjonowanie tundry Spitsbergenu*;
- Paulo Perona - *Minimalist Mechanistic Approaches to Model Ecohydrological Processes and sustainable Water Management*;
- Marek Błaś, Mieczysław Sobik, Hanna Ojrzyńska, Maciej Kryza, Witold Rohm – *Prawidłowości przestrzennego rozkładu opadu atmosferycznego w Sudetach*.

Przygotowano program konferencji *Meteorologia, hydrologia, ochrona środowiska, gospodarka wodna, żegluga - badania naukowe i problemy* i zredagowano wniosek do MNiSW o dofinansowanie konferencji, która odbędzie się w dniach 9 -10 września 2020 we Wrocławiu. Oddział jest współorganizatorem konferencji.

Inne rodzaje działalności

Członkowie Oddziału prowadzili akcję pomocy nauczycielom szkół różnych stopni i typów w realizacji programu nauczania geografii oraz ochrony środowiska. Odczyty odbywały się również na terenie placówek Uniwersytetu Przyrodniczego, Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej. Prelekcje połączone były ze zwiedzaniem wymienionych instytucji i prezentacją badań z zakresu meteorologii, hydrologii, klimatologii, agrometeorologii, hydrogeologii oraz ochrony środowiska. W obchodach Światowego Dnia Meteorologii i Światowego Dnia Wody wzięło udział ok. 350 uczniów ze szkół ponadpodstawowych z terenu województwa dolnośląskiego, opolskiego i wielkopolskiego, co stało się okazją do propagowania treści naukowych wśród młodzieży i nauczycieli. Zaangażowano studentów z Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu zrzeszonych w Kole Naukowym Hydrologów i Hydrotechników do udziału w prelekcjach członków PTGeof.

Oddział Fizyki Wnętrza Ziemi i Przestrzeni Okołoziemskiej

Oddział liczy 42 członków w tym 2 honorowych. W mijającym roku nie przyjęto nowych członków. Składki opłaca około 30 osób (71%).

Upowszechnianie nauki, seminaria naukowe i organizacyjne

W 2019 roku ważną inicjatywą Oddziału była konferencja, która odbyła się w dniach 3-5 lipca 2019 w Instytucie Geofizyki PAN pt.:

- *Pola Elektromagnetyczne ULF/ELF na Ziemi i w Przestrzeni Kosmicznej 2019*.

Publikacje

Z afiliacją Towarzystwa ukazały się artykuły:

- Dziembowska A., Odzimek A., 2019, *Sto lat Stanisława Michnowskiego - badacza elektryczności burzowej i Globalnego Obwodu Elektrycznego Ziemi*, Przegląd Geofizyczny, z. 1-2;

- Odzimek A., 2019, *Obszary polarne w badaniach Globalnego Atmosferycznego Obwodu Elektrycznego Ziemi*, Przegląd Geofizyczny, z. 1-2;

- Grad M., 2019, *Linia Teisseyre'a -Tornquista - ewolucja poglądów na temat krawędzi kratonu wschodnioeuropejskiego*, Przegląd Geofizyczny z. 1-2;

Odzimek A., Kułak A., 2019, *Konferencja Pola Elektromagnetyczne ULF/ELF na Ziemi i w Przestrzeni Kosmicznej 2019*, Przegląd Geofizyczny, z. 3-4;

Popielawska B., Odzimek A., Doroszkiewicz J., Góral G., 2019, *SuperDARN w Polsce - perspektywy*, Przegląd Geofizyczny, z. 3-4;

Odzimek A., 2019, *SuperDARN w Polsce - perspektywy dla badań atmosfery*. Przegląd Geofizyczny z. 3-4;

Przygotowano publikację materiałów pokonferencyjnych:

-Publications of the Institute of Geophysics, Polish Academy of Sciences. Geophysical Data Bases, Processing and Instrumentation, Vol. 425 (M-32), 105 s.

Sekcja Meteorologiczna

Sekcja Meteorologiczna PTGeof. liczy 50 członków rozproszonych w Oddziałach Polskiego Towarzystwa Geofizycznego. Jest członkiem European Meteorological Society (Europejskiego Towarzystwa Meteorologicznego).

W bieżącym roku Europejskie Towarzystwo Meteorologiczne zorganizowało European Conference for Applied Meteorology and Climatology w Lyngby/Copenhagen w Danii w dniach 9-13 września. Hasło konferencji brzmiało:

-The Arctic: the new frontier for weather, ice and climate research, forecasting and services”.

Uczestniczyło w niej 18 naukowców z Polski, w tym czworo członków Sekcji. Wygłosili oni 4 referaty i przedstawili 10 posterów. Następną konferencją odbędzie się w Bratysławie w dniach 7-11 września 2020.

Podsumowanie

Działalność Polskiego Towarzystwa Geofizycznego w roku 2019 przebiegała według wskazań Walnego Zgromadzenia z 21 lutego 2017 i uzupełnień zgłoszonych na zebraniach plenarnych. Pojawiły się kolejne trudności w wydawnicze *Przeglądu Geofizycznego*. Wymagało to zmian personalnych w Komitecie Redakcyjnym oraz zakresu obowiązków redaktorów tematycznych. Dzięki społecznemu wysiłkowi zespołu redakcyjnego i dofinansowaniu MNiSW czasopismo ukazało się w

terminie, w wersji internetowej i tradycyjnej. Opublikowano 4 artykuły przeglądowe w języku angielskim.

Zorganizowano 2 konferencje: Oddział Warszawski pt. *Współczesne problemy klimatu Polski*, a Oddział Fizyki Wnętrza Ziemi i Przestrzeni Okołoziemskiej pt. *Pola Elektromagnetyczne ULF/ELF na Ziemi i w Przestrzeni Kosmicznej 2019*. W oddziałach zorganizowano 32 seminaria. Opublikowano 25 artykułów z afiliacją PTGeof.,

Opublikowano o charakterze monograficznym wyniki konferencji Oddziału Warszawskiego: *Współczesne problemy klimatu Polski*, Seria Publikacji Naukowo Badawczych IMGW-PIB, 2019, pod redakcją: Chojnacka-Ożga L., Lorenc H. Przygotowuje się opublikowanie wyników konferencji Oddziału Fizyki Wnętrza Ziemi i Przestrzeni Okołoziemskiej

Zaawansowano redagowanie kroniki R. Girgusia *Wyjątki ze źródeł historycznych o nadzwyczajnych zjawiskach hydrologicznych i meteorologicznych na ziemiach polskich w latach 1601 do 1920*. Podstawowy materiał został przekazany do wydawnictw IMGW-PIB. Pozostaje do wykonania korekta, indeks nazw geograficznych, uporządkowanie spisu źródeł, które stanowią rozległy, wielojęzyczny materiał z dawnych okresów oraz gwarowych z terytorium Polski.

Zorganizowano II Warsztaty Geofizyczne i zapewniono funkcjonowanie Sekcji Meteorologicznej na gruncie międzynarodowym.

Sporządzono raporty z programów dofinansowanych przez MNiSW. Zabiegano o uzyskanie dofinansowania na działalność Towarzystwa w 2020 roku.

Dziękujemy Koleżankom i Kolegom za oddanie i udział w pracy społecznej.

Jerzy Szkutnicki